DOI: 10.5961/jhes.2020.379

Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Öğrencilerinin Sınav Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

Investigating Exam Anxiety Levels of Physical Therapy and Rehabilitation Students

Şule ŞİMŞEK, Nesrin YAĞCI, Mücahit ÖZTOP, Serbay ŞEKERÖZ

ÖZ

Çalışmamız Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin sınav kaygı düzeyini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Tanımlayıcı nitelikteki çalışmanın örneklemini Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'nda öğrenim gören toplam 615 öğrenci oluşturmuştur. Veriler demografik bilgi formu ve Revize Edilmiş Sınav Kaygı Ölçeği ile toplanmıştır. Envanter total puanı ve dört alt başlığı (Endişe, gerginlik, ilgisiz düşünce, bedensel tepki) ile incelenmiştir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin 318'i (%51.7) kadın, 297'si (%48.3) erkek ve yaş ortalamaları 21.93±1.66 (min-maks:18-32) yıldır. Öğrencilerin 303'ü teorik sınav, 312'si pratik sınav öncesinde değerlendirilmiştir. Katılımcıların 244'ü (%39.6) 2. sınıf, 205'i (%33.3) 3. sınıf ve 166'sı (%26.9) 4. sınıftır. En fazla 3. sınıf öğrencilerinin sınav kaygısı yaşadığı tespit edilirken (p=0.002), ilgisiz düşünce alt başlığı dışında diğer parametrelerde sınıflar arası anlamlı fark tespit edilmiştir (p<0.05). Sınav kaygısının pratik sınav sırasında daha fazla yaşandığı tespit edilmiştir (p=0.001). Endişe, gerginlik ve bedensel tepkinin de pratik sınav öncesi daha yüksek olduğu bulundu (p=0.001). Sınav kaygısı akademik başarıyı olumsuz yönde etkileyen, bilişsel ve fizyolojik etkileri olan ve bireyin çalışma kalitesini azaltan bir durumdur. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu öğrencilerinin pratik sınavlar sırasında ve mesleki uygulama derslerinin yoğun verildiği 3. sınıfta sınav kaygıları artmaktadır. Bu nedenle, öğrencilerin belirli sınıflarda ve sınav türlerinde yaşadıkları yüksek sınav kaygısının nedenlerinin araştırılması ve bu kaygıyı azaltmak için çalışmalar yapılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Sözcükler: Sınav kaygısı, Eğitim, Fizik tedavi

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the exam anxiety level of the students at Pamukkale University School of Physical Therapy and Rehabilitation. The sample of the descriptive study was 615 students attending Pamukkale University School of Physical Therapy and Rehabilitation. The data were collected by demographic information form and Revised Test Anxiety Scale. Total score and four subheadings (Anxiety, tension, irrelevant thought, physical response) were examined. Of 615 student in the study 318 (51.7%) were female, 297 (48.3%) were male and mean age was 21.93±1.66 (min-max: 18-32) years. The 303 students were assessed before the theoretical exam

Şimşek Ş., Yağcı N., Öztop M., & Şekeröz S., (2020). Fizik tedavi ve rehabilitasyon öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, 10*(1), 178-182. https://doi.org/10.5961/jhes.2020.379

Şule ŞİMŞEK (✉)
ORCID ID: 0000-0001-8065-6461
Pamukkale Üniversitesi, Sarayköy Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Denizli, Türkiye
Pamukkale University, Saraykoy Vocational School, Department of Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey
suleserefsimsek@yahoo.com

Nesrin YAĞCI
ORCID ID: 0000-0002-5669-4932
Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye
Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey

Geliş Tarihi/*Received* : 24.02.2020
Kabul Tarihi/*Accepted* : 24.03.2020

Mücahit ÖZTOP
ORCID ID: 0000-0002-9369-3381
Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye
Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey

Serbay ŞEKERÖZ
ORCID ID: 0000-0001-8921-8492
Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye
Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey

and 312 students were assessed before the practical exam. The 244 (39.6%) of the participants were 2nd grade, 205 (33.3%) were 3rd grade and 166 (26.9%) were 4th grade. Significant differences were found except for the irrelevant thought subheading (p<0.05), the 3rd grade students had higher anxiety scores (p= 0.002). The exam anxiety was experienced more during the practical exam (p= 0.001). Anxiety, tension and physical response were also found to be higher before the practical exam (p = 0.001). Exam anxiety of the students of Physical Therapy and Rehabilitation students increases at the 3rd class and during practical exams. For this reason, we think that the reasons for the high test anxiety that students have experienced in certain classes and exam types should be investigated and studies should be done to reduce this anxiety.

Keywords: Anxiety, Education, Physical therapy

GİRİŞ

Kaygı stres sonucunda ortaya çıkan, kişiyi rahatsız eden, hoş olmayan ve kişiyi olumsuz etkileyen bir "duygu durumu" olarak tanımlanmaktadır (Spielberg & Vagg, 1995; Özgan, Balkar & Eskil, 2008). Sınav kaygısı ise kişinin akademik başarısını kötü etkileyen, bazı bilişsel ve fizyolojik belirtileri olan aynı zamanda bireyin çalışma kalitesini olumsuz yönde etkileyen bir durum olarak tanımlanır (Gençdoğan, 2006). Öğrencilerin okullarda kaygıyı en yoğun yaşadığı anlar sınavlardır. Bu anlamda sınav kaygısı birey değerlendirildiği anda görülen korkuyla karışık bir tedirginlik duygusudur (Coşaner & Silman, 2012). Kaygı düzeyinin yüksek olması öğrenmeyi olumsuz yönde etkilerken, çok düşük düzeydeki kaygı ise öğrenmeyi güçleştirir. Orta seviye kaygı ise öğrenmeyi pekiştirmektedir (Gençdoğan, 2006). Yükseköğretim öğrencilerinin çoğu gençlik dönemindedir. Hem gençlik döneminin doğasından kaynaklanan kimlik bulma ve gelecek kaygısı hem de yükseköğretim faaliyetlerinin gereği olan farklı çevre ve akademik beklentiler strese neden olmaktadır. Bu nedenle "yükseköğretim öğrencilerinin stresi" önemlidir (Özgan et al., 2008). Yapılan çalışmalar, akademik stres ve kaygının yükseköğretimin ilk yıllarında daha fazla olduğunu ve zamanla azalma eğiliminde olduğunu göstermiştir (Gerdes & Mallinckrodt, 1994; Rickinson & Rutherford, 1996). Sınav kaygısının akademik performansa etkisi ve aralarındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışma yapılmıştır. Sınav kaygısının akademik başarıya etkisi Dikkat Modeli ile açıklamıştır. Bu modele göre; sınav anında sınav kaygısı yüksek olan öğrenciler dikkatlerini sınava odaklayamayıp ilgisiz tepkiler verirler. Bu durum öğrencinin akademik performansının azalmasına neden olur (Wine, 1980). Sınav kaygısının akademik performansa etkisini inceleyen çalışmalar, sınav kaygısı yüksek olan öğrencilerin dikkatlerini toplamakta zorlandıklarını bu nedenle de düşük performans sergilediklerini belirtmiştir. Yapılan araştırmalarda yüksek sınav kaygısı olan öğrencilerin sınava yeterince hazırlanmadıkları için var olan bilgi düzeylerini açığa çıkaramadıkları ve bundan dolayı endişe duydukları tespit edilmiştir (Cassady, 2004).

Fizyoterapi eğitimi teorik bilgi aktarımının yanında pratik uygulamaların da yaygın olduğu bir meslektir. Bu nedenle bu konuda eğitim veren üniversitelerde pratik ders ve klinik uygulamaya ağırlık verilmektedir. Öğrenciler teorik sınav sırasında düşünüp cevaplayacak daha fazla zaman bulurken, pratik uygulama sınavları sırasında hemen hatırlayıp eğitmene cevap vermek durumundadır. Bu durumun pratik sınavlar sırasında sınav kaygı düzeyini artırdığını düşünmekteyiz.

Literatür incelendiğinde fizyoterapi lisans öğrencilerinin stres, anksiyete ve depresyon düzeylerinin yüksek olduğunu gösteren bir çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmada fizyoterapi öğrencilerinin %48'inde depresyon, %68.54'ünde anksiyete ve %53.2'sinde stres saptanmıştır (Syed, Syed & Khan, 2018). Shah, Patel & Shah (2016), fizyoterapi lisans öğrencilerinde anksiyete ve stres düzeyini araştırmışlar ve lisans fizyoterapi öğrencilerinin çoğunun normal düzeyde anksiyete ve stres yaşadığını tespit etmişlerdir. İlgili çalışmalarda fizyoterapi eğitiminin genel olarak öğrencilerde ne tür psikolojik durum yarattığı incelenmiştir. Fakat sınavların kaygı durumuna etkisi ile ilgili bir araştırma yapılmamıştır.

Çalışmamızın amacı Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin sınav kaygısı düzeyini belirlemek ve neden olan faktörleri incelemektir.

YÖNTEM

Çalışmanın Planlanması ve Katılımcılar

Çalışmamızın evrenini 2017-2018 Eğitim Öğretim dönemi Güz yarıyılında Denizli ili Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'nda öğrenim gören toplam 705 öğrenci oluşturmuştur. Evrenimiz aynı zamanda örneklemimizi teşkil etmiştir. Çalışmamız, gönüllük usulü ile toplam 615 (318 kadın; 297 erkek) öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Yüksekokulda eğitim gören 1. Sınıflar (n=90) pratik dersleri olmaması nedeniyle çalışma dışı bırakılmıştır.

Bu çalışma Pamukkale Üniversitesi Girişimsel olmayan Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır. Katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirilmiş ve sözlü onamları alınmıştır.

Değerlendirme

Katılımcılara teorik ve pratik sınav öncesinde; yaş, cinsiyet, sınıf, barınma durumu, uygulanan sınavın niteliği ve maddi destek alma durumunu içeren soruların yer aldığı demografik veri formu doldurulmuştur. Sınav kaygı düzeyi ise Revize Edilmiş Sınav Kaygı Ölçeği (RESKÖ) ile değerlendirilmiştir. RESKÖ'nün orijinali 1994 yılında Benson ve El-Zahhar) tarafından oluşturulmuştur. Bu ölçek toplam 20 maddeden meydana gelmektedir. Gerginlik (beş madde), bedensel belirtiler (beş madde), endişe (altı madde) ve sınavlarla ilgisiz düşünceler (dört madde) olmak üzere dört alt ölçekten oluşmaktadır (Benson & El-Zahhar, 1994). Ölçekte ters puanlama olmayıp, yüksek skor sınav kaygısı düzeyinin yüksek olduğunu belirtmektedir. Ölçekten en az 20,

en fazla 80 puan alınmaktadır. Ölçeğin her alt boyutu ayrı ayrı puanlanır ve tümünden toplam puan alınabilmektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2012 yılında Akın ve arkadaşları tarafından yapılmıştır (Akın, Demirci & Arslan, 2012).

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen veriler SPSS for Windows, 21.0 kullanılarak analiz edildi. Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile analiz edilmiştir. Sınav kaygı düzeyleri ile öğrencilerin demografik özelliklerini karşılaştırmak için Mann Whitney U Testi ile Kruskal Wallis H Testi yapılmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların yaş ortalaması 21.93±1.66 iken %51.7'si (*n*=318) kadın, %48.3'ü (*n*=297) erkektir. Bu öğrencilerin 244'ü (%29.7) 2. sınıf, 205'i (%33.3) 3. sınıf ve 166'sı (%27) 4. sınıf öğrencisidir. 303 öğrenciden teorik sınav öncesi 312 öğrenciden ise pratik sınav öncesi veriler toplanmıştır. Tablo 1'de görüldüğü üzere kız öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri erkek öğrencilere oranla anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (*p*=0.0001). RESKÖ'nün tümünden ve dört alt ölçekten aldıkları puanlar Tablo 1'de verilmiştir.

Öğrencilerin sınıf türüne göre RESKÖ toplam puanları ile alt ölçeklerinden aldıkları puanlar Tablo 2'de verilmiştir. Sonuçlara bakıldığında 3. sınıfta okuyan öğrencilerin RESKÖ toplam puanlarının diğer sınıflara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı olarak bulunmuştur (*p*=0.001).

Öğrencilerin sınav türüne göre teorik ve pratik sınavlar öncesinde aldıkları RESKÖ toplam puanları ve dört alt ölçekten aldıkları puanlar Tablo 3'de verilmiştir. Öğrencilerin pratik sınav öncesinde sınav kaygı düzeylerinin teorik sınavlar öncesine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Aradaki fark istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bulunmuştur (*p*=0.001).

Tablo 1: Cinsiyete Göre RESKÖ ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Dağılımı

Değişkenler	Cinsiyet		*p**
	Kadın (*n*=318)	Erkek (*n*=297)	
RESKÖ (Toplam)	47.42±1.59	43.54±12.11	0.0001
Gerginlik	14.07±3.53	12.33±3.79	0.0001
Bedensel Belirtiler	10.95±3.94	9.3±3.92	0.0001
Endişe	14.70±3.71	13.71±3.79	0.002
Sınavla ilgisiz Düşünceler	7.69±2.74	8.2±2.94	0.033

RESKÖ: *Revize Edilmiş Sınav Kaygı Ölçeği;* ****:*** *Mann Whitney u test.*

Tablo 2: Sınıf Türüne Göre RESKÖ ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Dağılımı

Değişkenler	Sınıflar			*p**
	2. Sınıf (*n*=244)	3. Sınıf (205)	4. Sınıf (166)	
RESKÖ (Toplam)	43.43±11.93	47.01±11.25	46.83±12.57	0.002
Gerginlik	12.57±3.70	13.75±3.51	13.57±4.02	0.002
Bedensel Belirtiler	9.57±3.92	10.52±3.95	10.55±4.15	0.014
Endişe	13.52±3.73	14.84±73.61	14.50±3.87	0.001
Sınavla ilgisiz Düşünceler	7.77±3.92	7.91±2.82	8.21±2.90	0.310

RESKÖ: *Revize Edilmiş Sınav Kaygı Ölçeği;*****:*** *One-Way ANOVA.*

Tablo 3: Sınav Türüne Göre RESKÖ ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Dağılımı

Değişkenler	Sınavlar		*p**
	Teorik (*n*=303)	Pratik (*n*=312)	
RESKÖ (Toplam)	42.84±11.15	48.16±12.22	0.0001
Gerginlik	12.45±3.75	14.00±3.61	0.0001
Bedensel Belirtiler	9.19±3.55	11.08±4.22	0.0001
Endişe	13.55±3.58	14.87±3.8	0.014
Sınavla ilgisiz Düşünceler	7.65±2.69	8.21±2.97	0.0001

RESKÖ: *Revize Edilmiş Sınav Kaygı Ölçeği;*****:*** *Mann Whitney u test.*

TARTIŞMA

Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin sınav kaygısı düzeyini belirlemek ve neden olan faktörleri incelemek amacıyla düzenlenen çalışmamızda; kız öğrencilerin, 3. sınıf öğrencilerinin ve pratik sınav öncesi sınav kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çalışmamızda cinsiyetin sınav kaygısına etkisi incelenmiş ve kız öğrencilerin sınav kaygısının daha fazla olduğu görülmüştür. Ölçeğin alt parametreleri incelendiğinde; kız öğrencilerin gerginlik, bedensel tepki ve endişe skorunun erkek öğrencilerden daha yüksek, sınavla ilgisiz düşünceler skorunun ise daha düşük olduğu gözlenmiştir. Literatür incelendiğinde; kız öğrencilerde sınav kaygısının daha yüksek olduğunu belirten çalışmalar olmakla birlikte (Taşkıran, 2002; Zettle & Raines, 2000; Basco & Olea, 2013; Akgün, Gönen & Aydın, 2007; Çakmak & Hevedanlı, 2005; Yılmaz, Dursun, Güzeler & Pektaş, 2014; Taşğın, 2006; Niu & Henderson, 2014). cinsiyetin sınav kaygısına etkisinin olmadığını iddia eden çalışmalara da rastlanmaktadır (Aydın & Tiryaki, 2017; Gül-Akmaz & Ceyhan, 2009; Yokuş, 2013; Tektaş, 2014). Bu çalışmada 'kız öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri erkeklerden daha yüksektir' şeklinde elde edilen bulgu literatürle örtüşmektedir. Kız öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin yüksek olması toplumsal değerlerin kadına yüklediği sorumlulukların ve alışkanlıkların veya kız öğrencilerin tepkilerini daha açık ve rahat gösterebilmelerinin bir sonucu olabilir.

Çalışmamızın bulgularına dayanarak sınav kaygı düzeyinin sınıf düzeyleri ile ilişkisi incelendiğinde; 3. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyinin 2 ve 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Literatürde sınıf düzeyleri ile ilişkili birkaç çalışmaya rastlanmıştır. Birkaç çalışmada sınav kaygı düzeyinin son sınıfa yaklaştıkça azaldığı sonucuna varılmıştır (Taşkıran, 2002; Lo, 2002; Johnson, 2007). Çakmak ve Hedevanlı (2005) ise, biyoloji bölümü öğrencilerinin sınav kaygı düzeyinin 1. sınıfta daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu ders programı incelendiğinde mesleki derslerin ve pratik sınavların en yoğun olduğu sınıfın 3. sınıf olduğu gözlenmektedir (Gürses, Alemdaroğlu & Tanrıverdi, 2014). Fizyoterapi öğrencilerinde sınav kaygı düzeyinin bu nedenle 3. sınıfta daha yüksek olduğunu düşünmekteyiz.

Müzik bölümü öğrencilerinde performansa dayalı kaygının incelendiği bir çalışmada bu öğrencilerin performans kaygısı yaşadığı ortamlar incelenmiş ve en fazla sınav anında kaygı yaşadıkları tespit edilmiştir. Performansa dayalı kaygının nedeni olarak ise, kişinin kendinin değerlendirildiğini düşünmesi ve özgüven eksikliği gösterilmiştir (Cemali, 2017). Fizyoterapi öğrencileri de pratik sınavlar sırasında öğretmenlerinin gerçekleştirdiği performansı beğenmeyeceği korkusu, özgüven eksikliği veya sınav sırasında performansa dayalı tepkilerin meydana gelmesinin (bayılma, donup kalma gibi) kişide sağlıklı düşünme ve hatırlama gibi durumları etkilemesi nedeni ile sınavda başarılı olamayabilirler.

Çalışmamızda lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümle ilgili sınav kaygısını ve etkileyen faktörleri inceleme fırsatı bulduk, fakat genel olarak sınav kaygısını etkileyen faktörleri inceleyecek yeterli veri sayısına ulaşamadık. Bu durum çalışmamızın kısıtlılığıdır.

Sonuç olarak fizyoterapi öğrencilerinde sınav kaygı düzeyi cinsiyet, sınıf düzeyi ve sınav şekline bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu nedenle rehabilitasyon derslerinin yoğunlukta olduğu 3. sınıf öğrencilerinde yaşanan sınav kaygı düzeyinin azaltılmasına yönelik önlemler alınması gerektiğini düşünmekteyiz.

KAYNAKLAR

Akgün, A., Gönen, S., & Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(20), 283-299.

Akın, A., Demirci, İ., & Arslan, S. (2012). Revize edilmiş sınav kaygı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Educational Sciences: Theory and Practice, 11*(21), 103-118.

Aydın, A., & Tiryaki, S. (2017). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma (KTÜ örneği). *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 17*(4), 715-722.

Basco, R. E., & Olea, M. T. (2013). Correlation between anxiety level and academic performance of BS biology freshmen students. *International Journal of Engineering Research & Technology, 4*(1), 97-103.

Benson, J., & El-Zahhar, N. (1994). Further refinement and validation of the revised test anxiety scale. *Structural Equation Modelling, 1*(3), 203-221.

Cassady, C. J. (2004). The influence of cognitive test anxiety across the learningtesting cycle. *Learning and Instruction, 14,* 569-572.

Cemali, M. (2017). *Müzik bölümü lisans öğrencilerinde performans kaygısına neden olan faktörlerin belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Coşaner, S., & Silman F. (2012). Ortaokul öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin sosyodemografik değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counselling, 1*(2), 64-73.

Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(14), 115-127.

Gençdoğan, B. (2006). Lise öğrencilerinin sınav kaygısı ile boyun eğicilik düzeyleri ve sosyal destek algısı arasındaki ilişkiler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(1), 153-164.

Gerdes, H., & Mallinckrodt, B. (1994). Emotional, social, and academic adjustment of college students: A longitudinal study of retention. *Journal of Counseling and Development*, *72*, 281–288.

Gül-Akmaz, M., & Ceyhan, N. (2009). Fen edebiyat fakültesi Türk dili ve edebiyatı bölümü öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Tokat örneği). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 1,* 131-147.

Gürses, H. N., Alemdaroğlu, İ., & Tanrıverdi M. (2014). Türkiye'de fizyoterapi ve rehabilitasyon fakülte bölümü/yüksekokullarının incelenmesi ve müfredat analizi. *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation, 25*(1),16-27.

Johnson, B. A. (2007). *Relationships among social support, life purpose, and stress in the lives of graduate students* (Unpublished doctoral theses). University of Florida, Miami.

Lo, R. (2002). A longitudinal study of perceived level of stress, coping and self-esteem of undergraduate nursing students: An Australian case study. *Journal of Advanced Nursing, 39*(2), 119-26.

Niu, Z. M. D., & Henderson, C. N. R. (2014). Test anxiety and academic performance in chiropractic students. *The Journal of Chiropractic Education, 28*(1), 2–8.

Özgan, H., Balkar, B., & Eskil, M. (2008). Eğitim fakültesi öğrencileri tarafından sınıfta algılanan stres nedenleri ve kişisel değişkenlerin strese olan etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(24), 337-350.

Rickinson, B., & Rutherford, D. (1996). Systematic monitoring of the adjustment to university of undergraduates: A strategy for reducing withdrawal rates. *British Journal of Guidance and Counselling, 24*, 213–225.

Spielberg, C. D., & Vagg, P. R. (1995). *Test anxiety: Theory, assessment and treatment.* Washington, D. C: Taylor, Francis.

Shah, T., Patel, M. D., & Shah, H. (2016). A study to evaluate depression, anxiety and stress among undergraduate physiotherapy students. An institution based pilot study. *International Journal of Current Research and Review, 8*(20), 20-24. Retrieved from https://pdfs.semanticscholar.org/8812/81e1afdfd2df47a9fb77d1b7e88295847d49.pdf

Syed, A., Syed, S. A, & Khan, M. (2018). Frequency of depression, anxiety and stress among the undergraduate physiotherapy students. *Pakistan Journal of Medical Sciences, 34*(2), 468–471.

Taşğın, Ö. (2006). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Educational Journal, 14*(2), 679-686.

Taşkıran, Ş. (2002). Üniversite öğrencilerinin sınav kaygısının bazı psiko-sosyal değişkenlerle ilişkisi üzerine bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(11), 34-41.

Tektaş, N. (2014). Üniversite mezunlarının kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı), 243- 253.

Wine, J. D. (1980). Cognitive attentional theory of test anxiety. In I. G. Sarason (Ed.). *Test anxiety: Theory, research, and applications*. Hilldale, N. J.: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Yılmaz, İ. A., Dursun, S., Güzeler, E. G., & Pektaş, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyinin belirlenmesi: Bir örnek çalışma. *Electronic Journal of Vocational Colleges, 4*(4), 16-26.

Yokuş, T. (2013). The relationship between the state-trait anxiety levels and academic achievement of music teacher candidates. *International Online Journal of Primary Education, 2*(1), 25-31.

Zettle, R. D., & Raines, S. J. (2000). The relationship of trait and test anxiety with mathematics anxiety. *College Student Journal, 34*(2), 246-258.